Ч. 130 Львів, пятниця, дня 19. падолиста 1915. Рік I

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 6 сот. На провінції 8 сот. В занятих територіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Виходить що дня рано.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12.— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Реклямації вільні від почтової оплати. Рукописі приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово“ продають всї бюра по цїлім краю.

Адреса редакції й адміністрації: ЛЬВІВ, ул. Руська 3. Експедиції: Бляхарська 11.

Урядові воєнні звідомлення.

З ГОЛОВНОЇ БОЛГАРСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 13. падолиста 1915.

Після здобуття Нїшу уступили Серби на лївий беріг Морави, знищивши всї мости. Ріка є тут широка більше чим на 150—206 метрів, а 2 метри глибока.

Оперті о укріплені в тяжку артілєрію заосмотрені становища, старались Серби завзятими. значними силами підприниманими протинаступами здержати наш перехід через ріку. Король Петро був тут присутний.

В протягу послїдних днів зломали Болгаре розпучливий опір Сербів, та переправились остаточно на лївий беріг ріки.

Нинї наші війська війшли до Прокуплїє, де здобули 6 армат і инший воєнний матеріял та полонили 7000 Сербів, на зелїзничім двірци в Ґреяц (около 12 кільом. на південь від Алексинаца) здобули ми 150 ваґонів.

Перший сербський полк збунтував ся, та вбив свого команданта, полковника Прідішевіца, одного з головних провідників заговору морду Архикнязя, наслїдника Престола Франца Фердинанда. Полк розбрив ся по сумежних оселях.

В ночи з 12. на 13. с. м. старались Французи заатакувати наші віддїли на правім березї Вардару. Наші війська завзятими протинаступами відкинули їх на правий беріг Карасу (впливає 20 кільом. на південний схід від Валєс до Вардару), причім здобули 2 машинові кріси, 2 гірські армати, та полонили 56 Сербів, в тім 3 офіцерів.

З ГОЛОВНОЇ ТУРЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На дарданельськім фронтї звичайний огонь артілєрії від часу до часу, та бої при помочи. бомб.

На кавказькім фронтї одна з наших стеж в околиці Мілю заскочила неприятельський віддїл зложений з 400 людей, та приневолила його до втечі, причім сей віддїл втратив 50 людей в забитих та ранених.

Европейська війна.

Безуспішні залицювання почвірного порозуміння до Румунії.

ВЕРЛЇН. „Berliner Tageblatt“ доносить з Стокгольму: Переговори почвірного порозуміння з Румунією трівають по донесеням „Рѣчи“ дальше. Добре поінформовані круги є переконані, що вони не принесуть нїякого вислїду, та що Румунія не прилучить ся до держав почвірного порозуміння. тільки останеть ся невтральною. — „Бѣржевыя Вѣдомости“ доносять з Букарешту, що провідники опозиції не устали в своїй пропаґандї, нема вже однак русофільських маніфестацій. То є заслуга Братіяну, котрому вдалось часть опозиції позискати. Румунські круги так характеризують положеннє: Правдою є, що Сербія переживає послїдні свої днї. Коли в короткому вже часї осереднї держави та Болгарія покінчать зі Сербією, звернуть ся проти Французів і Анґлїйців, щоб їх прогнати з Балкану. Тодї Румунїя буде окружена осереднїми державами та буде приневолена прилучитись до осереднїх держав. Москалї натомість не можуть післати своїх військ на Балкан. Колиб вони булиб могли, булиб вже давно се зробили.

Дотеперішна добича Болгар.

БЕРЛЇН. „Telegraphen-Union“ доносить з Софії: Ваш кореспондент довідуєть ся від ґенерального штабу, що добича болгарської армії перевисшає 20.000 в полонених, та понад 200 гармат.

Руштук загрожений.

СОФІЯ. Телеґрафічна болгарська аґенція доносить: Після бомбардовання Варни, було болгарське правительство приневолене бути приготованим на бомбардованнє Руштуку. Зі згляду на се, просила Болгарія Румунію, підприняти средства, щоб запобічи евентуальностям і несподїванкам, котріб слїдували з бомбардовання Руштуку. Бо в дїйсности треба побоюватись, що російські кулї здовж побережа Дунаю падалиб на румунську область.

Відношеннє сил Росії до Німеччини.

БЕРЛЇН. „B. Z. am Mittag“ пише: В „Новому Времени“ представляє Меншіков з великим жалем, що Москалї в лїкарському виобразованню остають ся в разячій суперечности з Европою, головно з Німеччиною, що найлїпше виявилось підчас війни. У Німців 60% втрат вертає назад на фронт, в Росії тільки 16%. Тим і пояснюєть ся німецька чисельна перевага. Се відношеннє 60:16 може мати для Росії як найгірші наслїдки. По війнї 1870 р. війшло в пословицю, що німецька школа побила Французів, тепер німецький лїкар та технїк є найбільшими ворогами почвірного порозуміння.

Послїдні днї Сербії.

БРУКСЕЛЯ. По донесенням з Льондону і Парижа, тамошні круги вважають Сербію за пропащу. Так само вважають вони відворот сербської армії через Чорногору і Альбанію за неможливий. Задля сього ведуть держави почвірного порозуміння переговори з Грецією, щоб розбитому війську уможливити відворот на грецьку область. Всї звідомлення, які тут приходять, потверджують, що так в Парижи, як і в Льондонї вважають балканську виправу як програну.

Австро-Угорське правительство грозить острими репресіями Сербії.

ВІДЕНЬ. „Politische Korrespondenz“ доносить: Австро-угорське правительство вже від початку війни старалось, щоб облекшити по змозї долю австрійських і угорських підданих, які попались в сербський полон. Ц. і к. правительство зробило все, що було в його силї, щоб помочи своїм підданим. Вже на короткий час перед розпочаттєм нової офензиви, звернуло наше правительство через американського посла в Букарештї і в Атенах увагу Сербії, що кривди нею заподіяні австро-угорським підданим, знайдуть відгомін та таке саме поступованнє супроти сербських бранців в Австрії.

Рівночасно наше правительство з згляду на се, що опіку над австро-угорськими підданими в Сербії поручено Америцї, звернулось до правительства в Вашінґтонї, щоб спеціяльну увагу звернуло воно на долю австро-угорських підданих в Сербії. З початком падолиста загрозило наше правительство ще раз Сербії через іспанського конзуля, що в разї нелюдського поводження супроти австро-угорських підданих, австро-угорські власти в дорозї ретрорзії примінять те саме поступовання супроти сербських підданих в Австрії.

В наслїдок скорого походу союзних військ, в Нїшу, Іскібу і в инших містах Сербії увільнено много австро-угорських підданих. Полонені оповідають про нелюдське обходженнє з ними Сербів при теперішному відворотї. Австро-угорське правительство буде приневолене взятись як найострійших репресій.

Монастир, новою столицею Сербії.

РИМ (Ткб.). „Tribuna“ доносить з Солуня: Послїдної середи відбула ся сербська міністеріяльна рада при участи представників ґенерального штабу. Рішено найбільшими жертвами дальше боронити північний і східний фронт аж до часу, коли корпус союзників, котрий до дня 23. с. м. має мати 150.000 людей, буде комплєтний. Позаяк Монастирови — як здаєть ся — не грозить нїяка небезпека зі сторони Болгарів, переносить ся там сербська столиця.

Грецькі промисловцї і купцї проти Венїцельоза.

АТЕНИ. (Ткб.). Промисловцї і купцї з Атен і Пірея просили Венїцельоза, щоб цїлковито усунув ся від виборчої акції. Венїцельоз заявив, що лїберали, хоть би навіть в більшости вернули до парляменту, не будуть могли перепровадити своєї програми.

З турецького парляменту.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ. Палата приняла оголошений перед кількома місяцями в дорозї розпорядку провізоричний закон, після котрого міністерство війни одержало як першу рату з розложеного на пять лїт виїмкового кредиту квоту півтора мілїона фунтів на будову і вдержаннє руху на слїдуючих зелїзничих лїніях: Анґора—Ерзерум, Ерзерум — побереже Чорного моря, та на инших побічних лїніях. а також на пристаневі будівлї в зелїзничих кінцевих тих стаціях.

На поставлений правительством підчас дискусії внесок, принятий парляментом переказано міністерству війни будівлю і вдержаннє руху на зелїзничій лїнії від Самдура (Чорне море до Сівас і другої лїнії від Ісункіпрі (в турецьких

кій Тракії) до Кошани, а звідси до одної з точок над морем Мармара.

Після вияснень, уділених репрезентантом міністерства війни будова лінії Анґора—Ерзерум зістала розпочата ще підчас війни, і нині є вже вибудованих 36 кільом. Міністерство будівлі має надію, що цілу ту зелізничу сіть вибудує скорше чим за 10 літ.

Кінцева точка зелізничої лінії від Ерзерум до побережа Чорного моря буде означена доперва по війні. Як звісно, концесія на будову подібної зелізничої лінії в Малій Азії мала бути віддана одній французькій спілці, за що французькі банки мали дати Туреччині високу позичку. Та позичка є вже вправді плинна, але концесії на будову зелізниці не були ще перед вибухом європейської війни підписані, — а нині стались вони безпредметовими.

Палата не згодилась на внесок міністерства війни, щоб можна було уділяти концесій на пошукуванне за гірничими матеріялами в области 20 кільометрів по обох сторонах зелізничої лінії. Міністер внутрішних справ заявив однак, що само через себе розуміє ся, що така концесія моглаб бути уділена тільки за згодою міністерства війни.

З поезій О. Олеся.

Яка краса: відродженнє країни!
Ще рік, ще день назад тут чувся плач рабів,
Мовчали десь святі під попілом руїни,
І журно дзвін старий по мертвому гудів.

Коли відкільсь взялася міць шалена,
Як буря все живе схопила, пройняла, —
І ось, — дивись, в руках замаяли знамена,
І гимн побід співа невільна сторона.

Так спить орел, — і враз, роскривши очі,
Угледе світ, красу і простір голубий,
І легко з скель спорхне, і в небі заклекоче
Про вільний лет орлів, про ранок золотий.

Так море иноді всю ніч дрімає,
І нагло хвилями, як крилами, забе,
І дивним жемчугом, і барвами заграє,
І очі всесвіту до себе прикує.

Летить воно, хвилюєть ся і льєть ся.
В обіймах сонячних і сяє, і тремтить,
І щастєм все життя йому в той мент здаєть ся,
І все в путі йому і годе, і щастить.

І де взялись ці хвилі сніжнобілі,
Хто дивно так навчив їх грати і шуміть,
З яких ясних країн чайки ці налетіли,
Що вміють ніжно так і плакать, і жаліть?..

Чайки, чайки! тоді не треба плачу,
Коли іде борьба за волю, за життя,
Коли на хмарах я вже дивний відблеск бачу
І сонця жданого блескуче вороття.

З Росії.

Нужда серед москвофілів. — Члени „Русского Совѣта“ з Дудикевичем примирають з голоду. — Поворот Галичан з Росії.

По донесенням „Рѣчи“ з Ростова над Доном, російські власти насильно виселили з Києва 3000 збігців та виселенців, між ними всіх галицьких москвофілів. Між збігцями находить ся 800 учеників та 80 студентів львівського і краківського університету, члени „Русского Совѣта“ та редакції „Прикарпатської Руси“ з Дудикевичем на чолі. Всі вони живуть в найбільшій нужді. Мешкають в непалених домах, та сплять на голій землі. Їх пожива — се хліб та чай. Про молодіж ніхто не стараєть ся, в наслідок чого вона цілковито здеморалізована. Вправді правительство дає для кождого збігця по 3 рублі тижнево, однак, щоб їх одержати, треба цілі дні вистоювати перед участками.

Сї москвофіли, що тепер втікли до Росії, в замін за їх колишню працю, — одержують від матушки Росії нині як винагороду — кару, та жебрачий костур.

Тільки подає „Рѣчь“. Можна представити собі розчарованне наших москвофілів, котрі в Галичині мали „теплі“ посади, — а нині мусять о голоді і холоді скитатись по Росії, не маючи навіть теплого кутка. Здаєть ся, що отворились їм вже очи, та пізнали вже добре „матушку Росію“ та її рожеві обіцянки. Та все те вже за пізно!

Давала вона їм пособія, як довго надіялась, що діло „абрусенія“ Галичини піде скоро. Нині, коли втратила майже вже цілу Галичину і переконалася наочно підчас наїзду, що се край для неї чужий, — втратила вже охоту „присоединенія“ подяремної Руси, — та пустила своїх колишних прислужників в дураки.

„Kurjer petrogradski“ з дня 30 жовтня приносить слідуючу вістку:

„Рускія Ведомости“ росписують ся про причини, які приневолили російські власти дозволити на свобідний поворот на австрійську територію усім галицьким цивільним полонникам, що находять ся під сю пору в російських ґуберніях. Мотивами такого рішення є нужда що росте серед російських збігців военних, отже не є вказане держати в Росії чужих людей що не належать до ніякої заграничної армії. Зразу відносилось те запорядженнє лише до деяких ґуберній — тепер обняло всю Росію та деякі провінції Сибіру.

НОВИНКИ.

— Відзначеннє українського духовеньства. Його Ціс. і Кор. Величество Найвищим відручним письмом в призианню за особливше патріотичне та повне посвяти поведеннє в війні надав золотий хрест заслуги з короною настяжці медалі хоробрости; гр.-кат. парохови з Ланів К. Бардиновови, А. Лотоцькому з Тростянця і гр.-прав. парохови Ізидорови Радикови.

— Ґр. Штірк на авдієнції у Цісаря. В неділю о год. 11. рано приняв Цісар на довший спеціяльний авдієнції президента міністрів ґр. Штірка в Шенбруні.

— Черновецькі закладники у Відні. Минувшої неділї о 10 год. рано приїхали з Берліна до Відня черновецькі закладники, котрих, — як ми вже доносили — російські власти звільнили в дорозі обміни.

В гарно прибраний салі на двірці привитали їх між ин.: президент Укр. Заг. Ради Д-р Кость Левицький, посли Лукасевич, Семака, Сінґалевич, Д-р Трильовський, авдітор Бурачинський. Прибувших приняли присутні радісно, причім виголошено ряд бесід. Посол Семака говорив по німецьки і українськи.

Відтак бурмістр Чернівців Д-р Вайсельберґер в ярких красках представив численно зібраним муки та пригоди, які мусїли терпіти закладники, котрим при арештованню російські власти заявили, що висилаєть ся їх на Сибір, бо вони є „ворогами російського народу, та не прихильно успособлюють буковинське населеннє проти російських властей та війська“.

— Статя проф. Грушівського. В звісній російсько-націоналїстичній часописї „Кієвлянинъ“, Кулаковський, проф. київського університету виступив остро проти наших Січових Стрільців, та проти української ідеї. Часопись „Рѣчъ“ з 12. жовтня с. р. містить слідуючу відповідь проф. Грушівського чорносотенному професорови:

ОРЕСТ ЛЕВИЦЬКИЙ. 6)

Сват.

Історичне оповіданнє з волинського життя XVII століття.

(Дальше).

— Так, сатана його напутив лишитись дома, може, на свою голову. А проте, се пуста річ — справимось і з ним! А се що? — додав він, підходячи до вікна. Ага, вїзжає до двору Ганнус з своїми драгунами. Так, пан каштелян розумно розсудив: краще Ганнус з драґунами, ніж пан возний з позвами. А ось і панна!

В світлицю вступив пан Станішевський, ведучи за руку перелякану Ганнусю.

— Здорова була, моя дитино! Як ся маєш? Ти така бліда! Чого-ж ти збентежилась? Чи не пізнаєш мене? Я — твій опікун, а до того ї біскуп, годі-лякатись мене, Ганнусю!... А, я догадуюсь, хто тут причиною збентеження моєї бідної дівчинки — дядько! Пане господарю, прошу вас виступити звідси на хвилину: мені треба побалакати з нею на самоті, а за вами певно вже скучила ваша малжонка. До зобачення! і протягом руки біскуп властиво показав Станішевському на двері.

Той блиснув очима й непритомно схопив ся за ефес шаблі, але згадав про Ганнуса з драґунами — і здавив своє палке серце, що рвалось на шматки від нестерпимої образи. Він вийшов зі світлиці, щоб заспокоїти жінку і скликати своїх челядників.

А тут ксьондзи посадили між собою напів-мертву з переляку Ганнусю і почали вмовляти, щоб вона цілком здалась на волю біскупа, як свого правдивого опікуна.

Памятай, моя дитино, — вмовляв останній, — що твій отець, умираючи, з плачем просив і навіть заклинав мене вічним спасеннєм, щоб я взяв тебе на своє піклуваннє і заступив для тебе його місце. Я чесно виконав свою обітницю, але не до краю. Я віддав тебе до кляштору, щоб ти змогла там дістати пристойне для твого стану правдиво-християнське виховання, і не моя в тім вина, що твій дядько, маючи на оці свій інтерес, вирвав тебе звідти передчасно. Тепер ти панна на порі, і моя повинність — виконати до краю святу волю твого батька, се-б-то вишукати для тебе пристойного жениха...

— Ох, я ще не хочу заміж! — перебила Ганнуся, згадавши з жахом рижого та пикатого молодого Ліневського. — Мені й так добре у дядька й дядини.

— Як то „не хочу заміж“? — раптом накинулись на неї обидва ксьондзи. Шлюб — се перша повинність і разом з тим правдиве щастє жінки-християнки. Так наказує мислити слово Боже.

— Слухай же, дурненька! знову почав біскуп, у якого, видимо, почав уже уриватись терпець, — я вже подбав про твоє щастє і вибрав тобі жениха, родовитого й багатого молодика, за яким ти будеш щаслива: се — відомий тобі син Луцького судді, пан Ліневський. Чи подобаєть ся він тобі?

— Не хочу, не хочу за його! Не приляже моє серце ніколи до його! — закричала бідна дівчина, тремтючи з остраху!

— Не приляже твоє серце? — суворо протяг біскуп. — При чому-ж тут серце? Хіба так повинна мислити чесна панна-християнка? Твоє серце цілком повинно належати Богові і Його святому законові, а не прилїпляти ся до людей. Так ось задля чого вирвав тебе любий дядько з кляштору — щоб нагодувати єретичними бреднями? Не про серце йде мова, а про слухняність, бо се й єсть перша чеснота панни. Кай ся, несчасна заблудна вівця, і з покорою вислухай рішенець твоєї долї: карета моя напоготові, я одвезу тебе зараз до кляштору бриґіток, і ти не вийдеш звідти нікуди, як тільки до шлюбу з паном Ліневським!

Як ужалена порвалась Ганнуся з місця й хотіла втікати. Проте її встиг схопити за руку біскуп, а за другу ксьондз Гоголїнський і потягли до вихідних дверей. На смерть перелякане дівча закричало не своїм голосом. На її крик прибіг ні живий, ні мертвий пан Станішевський.

— Що ви робите, святі отці? Опаматайтесь! Се-ж нечуване насильство! Я не попущу ганьбити мій шляхетний дім! — і він з усієї сили одіпхнув товстого ксьондза кустуша і вирвав у його руку дівчини.

Тут як розлютований звір підскочив до Станішевського біскуп і закликавши: „Бий, хто цнотливий!“ з розмаху вдарив його в лице. В тужмить ксьонд Гоголїнський зацідив його по потилиці з такою силою, що звалив з ніг. На кликаннє біскупа прибігло кількі його слуг і почали бити Станішевського чеканами. Обливаючись кровю, він міцно обхопив небогу і хоч як били його по руках, не випускав її. Тут прибігла челядь господарська, хто з кієм, хто з вилами, а кухар з великим ножем. Зиялась бійка, і вила трохи не пронизали біскупа наскрізь. Ся небезпешність відобрала у його останній розум: хутко розстибнувши на собі сутану, він вихопив із-за пояса кинджал і з вигуком: „Так хай тепер проллєть ся кров, коли почала!“ розсїк череп Станішевському. „Бий, забий, хто цнотливий!“ — несамовито вигукував він, розмахуючи скрівавленим клинком. Прибіг нарешті страшний Ганнус з драґунами і, не помічаючи, що його поміч вже не потрібна, ткнув шаблею в висок Станішевського.

(Далі буде).

Добродій Кулаковський страшить український загал перспективою, що ми станемо ся погноєм для німецької культури. Вже поверховне знаннє української публїцистики мусїлоб було вистарчити, щоб остеречи професора перед такими висловами: найголовнїйша та найбільша задача українства лежить як раз в тому, щоб ратувати український народ перед небезпекою, щоб не став ся будівельним матеріялом, погноєм інших культур. Сеї небезпеки не спускали з ока нїколи сї поколїння Українців, котрих стараннєм було піднести широкі верстви народа, плекати, пошану рідної мови та народности, відродженнє української культури, та поширеннє її між народом. Там, де приватна ініціятива в тім зглядї не була цїлковито усунена, як в Галичинї, — там вдалось, осягнути нам подиву гідні вислїди: українські маси зміцнїли там економічно і культурно і тут нема небезпеки. щоб ми статись погноєм. Які-ж відмінні вигляди отвирає перед українським загалом проф. Кулаковський, коли він ганить стремліннє народу плекати і розвивати свою літературу і культуру. В його апелю — вдержати українську культуру на рівени хлопської культури, містить ся як раз бажаннє, засудити український народ на погній для инших національних орґанізмів: на сході для російського, на заході для польського народу...

Є се дуже знаменне, що в так важному і поважному часї. після страшних лекцій, які уділено воюючому націоналізмови в области знищення Українства в Галичинї, російські націоналїстичні круги не мають нїщо важнїйшого робити. як тільки атакувати Українство полишене найпримітивнїйших средств оборони.

— **Цїсар Вільгельм на східнім фронтї.** По звідомленням нїмецької головної кватири минувшого тижня нїмецький цїсар звидів фронт на болотах Припетї. Пополудни приїхав до Берестя Литовського. Тут звидів Цїсар цитаделю, де мешкав в р. 1886. як гість царя підчас російських маневрів. Звідси автомобілем виїхав на місто, щоб приглянутись його згарищам.

Слїдуючого дня виїхав Цїсар на фронт до Пинська. Тут звидївши катедру удав ся він на припецькі болота.

— **Актуальна справа.** Що йно оголосили ми в обох наших дневниках рішеннє отворення приюта для сиріт по жертвах війни і розписали в тій цїли конкурс, а вже одержуємо з многих сторін слова признання і заохоти, як також запевнення матеріяльної помочи.

Вже нинї бачимо, що ся справа лежала неодному з наших свідомих людей на серцї, а лежала тяжкою журбою, де подіють ся ті численні сироти, хто і їх виховає та чи хто з нас дасть почин до акції в тім напрямі.

„Нехай Вас не лякає — пише нам оден священик — ся обставина, що зачинаєте велике дїло без нїяких фондів, бо се справа занадто актуальна і симпатична, а імя нашого Митрополита, в котрого честь має приют повстати, за дороге нам всїм, щоби суспільність не мала Вас, як слїд, поперти“.

І ми певні сего, що приют для сиріт ім. митрополита Андрея Шептицького може числити на повну симпатію цїлого нашого загалу, лише просимо наших свідомих людей, щоби популяризували справу приюта в своїх кругах, щоби пояснили її в парохіях, шкільній молодїжи, в робітних кругах, а тодї дрібними навіть лептами зможемо зібрати потрібні фонди на удержаннє так важної інституції.

Яких де способів треба в тій цїли ужити, се річ індивідуальна і залежна від місцевих обставин. Н. пр. о. крилош. Гірняк в Винниках мав на сю тему гарну проповідь в церкві, а відтак післав по парохії свою фіру; вислїд жертв в натурі і готівці був надсподїваний. Знов о. Е. Костишин в Глинянах, аматор-фотограф, скопіював портрет митрополита в величинї картки-відивки і роздає на памятку всїм тим парохіянам, що зложать принайменше 2 кор. на приют для сиріт. Отже треба тілки серця і доброї волї, а спосіб найде ся і успіх запевнений.

А чейже сироти по жертвах війни мають право до наших сердець!

Не забуваймож про них.

Жертви в натурі і готівці просимо слати на руки підписаного голови комітету (Львів, Народна Торговля).

Уважаємо однак нашим обовязком заявити, що не єсьмо уповажненї до приймання жертв на річ проєктованого приюта ім. митрополита Андрея Шептицького, а приймаємо їх покищо лише на приют підписаного комітету.

Львів, дня 18. падолиста 1915.

Український Комітет несення помочи вдовам і сиротам жертвам війни.

В. Нагірний, голова. — В. Лициняк, секретар.

— **Примусове охоронне щепленнє віспи у Львові.** Управа м. Львова оголошує, що всї мешканцї Львова та доокoличних підміських громад: Замарстинова, Знесїня, Клепарова, Голоска великого, Голоска малого, Сиґнівки, Левандівки і Персенківки, вчисляючи й дїтей повисше 1 року життя мусять до кінця падолиста с. р. піддатись охоронному щепленню віспи, зглядно виказатись лїкарським свідоцтвом, що в тім роцї вже піддались щепленню віспи.

Щепити будуть всї ординуючі у Львові лїкарі, а вбогих будуть щепити безплатно міські і епідемічні лїкарі. При жаданню безплатного щеплення не треба предкладати нїяких документів убожества.

Міські лїкарі щеплять безплатно в кождий понедїлок, середу і пятницю о год. 4. по полудни в льокалях:

І. комісаріяту: а) в школї св. Елисавети (ул. Зелена(, б) в Полїклїницї (Лїндого),

ІІ. комісаріяту: амбуляторія шпитали жид. (ул. Рапапорта).

ІІІ. комісаріяту: ул. Замарстинівська ч. 48.

ІV. комісаріяту: ул. Пекарська ч. 10.

V. комісаріяту: ул. Валова ч. 29,

VІ. комісаріяту: в заведенню св. Елисавети ул. Льва Сапіги.

— **Японські шпіони на болгарському побережу.** Болгарські часописї доносять, що більше число Японців прибуло до Болгарії, та вступило до приватної служби на побережу як візники та робітники. Вони прибули ту правдоподібно через Грецію, щоб вести шпіонажу в користь держав почвірного порозуміння.

— **Український учительський комітет у Відни.** Перед походом російського війська в Галичину і Буковину, богато українських учителїв і учительок з Галичини і Буковини утїкло в ріжні сторони нашої монархії, а найбільше згуртували ся у Відни. бо около 300 осіб. Зразу всї згуртували ся в так званім „Краєвім учительськім комітетї“. але опісля відлучили ся від него і сотворили свій власний комітет, будучи в контакті з „Українським запомоговим комітетом“, звідки одержували підмогу. Около заложення окремого українського учительського комітету заняли ся під той час присутні у Віднї товариші Ловаль Генрих і Стельмах Денис.

Приміщеннє одержав комітет в каменицї товариства нар. нїмецьких учителїв міста Відня, котрі посідають дві великі каменицї. Крім того раз в тиждень відбували ся сходини всього учительства, де обговорювано ріжні теми, а на котрих майже все був присутний посол Макух, прислухуючи ся нарадам та забираючи слово.

Першим головою був тов. Іван Червінський упр. шк. з Любачева, другим був тов. Андрій Яворський (заст. тов. Денис Стельмах, третим тов. Денис Стельмах (заст. тов. Мих. Рихвицький), четвертим тов. Мих. Рихвицький учит. шк. з Розвадова н. Дн. Зміна слїдувала тому, що тов. Яворський відїхав був на посаду управ. школи в бараках в Вольфсберґу, а тов. Стельмах на учителя до бараків в Ґмінд. Від мая аж до кінця вересня, головою був тов. Рихвицький. Відтак тодї вже позістало у Відни дуже мало учителїв, бо богато виїхало до краю. покликані властями на посаду, то-ж дїловодство комітету віддав тов. Рихвицький присутному ще у Відни тов. Андрію Яворському. За головства тов. Рихвицького утворила ся при комітетї комісія видавнича, в склад котрої входили тов. Рихвицький, проф. Богдан Лепкий, тов. Олена Кульчицька, товариші Андрій Яворський, Борачок, Стельмах, Заклинський, Коваль Генрих. Антін Гранківський і Зенон Матковський. Комісія заняла ся видавництвом популярних брошур під. загол. „Воєнна читанка“, а комітет приступив до видавання тих брошур. У Відни видано три брошури по 5000 примірників, а іменно: За Україну, 2) Червона калина і 3) Опис рідного краю. Дальше видавництво здержано з причини браку людей, що як згадано зістали покликані до служби, між тими і гол. ком. Рихвицький та тов. Богдан Заклинський, в котрих то руках спочивало цїле видавництво. Вкінци ухвалив комітет, що видані брошури по розвязаню комітету мають стати власностю Тов. Взаїмна Поміч у Львові, де решта нерозпроданих брошур враз зі всїми актами комітету як і готівку, вишле ся з Відея в відповіднім часї. В коміс розіслано також досить брошур, іменно до Коломиї і Стрия, а також роздано і поодиноким учителям, з сеї продажі гроші, також мають вплинути до каси Взаїмна Поміч у Львові. Ухвалено, по війнї видавати дальші брошури під загол. „Повоєнна читанка“ під фірмою Тов. Взаїмна Поміч у Львові.

Згадати також належить, що учительство у Відни користало з ріжних курсів, між котрими був український курс до виділових іспитів під проводом дир. ґімназії з Городенки п. Антона Крушельницького. Учительство з довірєм відносило ся до комітету, котрий занимав ся і особистими справами, та переписував ся з ц. к. Радою шк. краєвою в Бялій особливо в справі належних ремунерацій за год. надобовязкові, в справі пятилїтних додатків і инших справах, а Рада шк. краєва часто відповідала в мові українській.

— **Сербські женщини жовнїрами.** Вдови по полягли͏х сербських офіцерах сформували свій жіночий баталіон, що виєкві̇пований по жовнїрськи буде брати участь у всїх борбах. Доси зголосило ся 1000 вдів по офіцерах. Дїйсно сповняють ся слова Пасіча, які він висказав на послїдному засїданню сербської скупщини, що Сербія хоче гарно вмерти.

— **Відповіди Ред.** Вп. М-й в Стан. Ваші уваги слушні. Товариство відчує сильно втрату такої трудящої одиницї. Др. В. є тоїсам, якого в своїм часї шкільні власти прогнали зі служби.

ОПОВІСТКИ.

Пятниця, дня 19. падолиста 1915.

Нинї: 19. с. м. гр.-кат. Прп. Павла ісп. римо-кат. Єлизавети кр.

Завтра: 20. падолиста, гр.-кат. Муч. Єрона римо-кат. Фелїкса де Вал.

◯ Від перемиської консисторії. Сим завзиваєть ся укінчених богословів. що зголосили ся до ординації, щоби явили ся в пресвитерії дня 22. падолиста 1915 р. о год. 8 рано. Вказаним є, щоби кожній привіз зі собою теплу постіль. (2—3)

◯ ВП. Членів тов. „Бесїда“, які є у Львові, просимо прийти конче до товариства на коротку нараду (в справах товариства і справах театру), яка відбудеть ся дня 21./XI. 1915 р. (недїля) о год. 11. рано.

О. А. Стефанович — Л. Шехович (2—2)

◯ Дирекція „Руської Щадницї в Перемишлї“ подає до відома, що урядує як передтим — в тім самім льокали і в тих самих урядових годинах. Від вкладок платить $4^{1}/_{2}$%, а рентовий податок оплачує з власних фондів.

◯ Утїха — розрада. Властитель кінотеатру „Утїха“ повинен своє підприємство кінотеатральне назвати властиво „Розрада“. Бо й справдї, хто й не знати як велике горе нинї в часах загального суму, та нетерпеливого ожидання гарнїйших часів, носить в серцю, то сум сей щезає і чоловік значно успокоюєсь, коли піде до кіна „Утїха“ при Марійській площі. Програма незвичайно чудова: дві зворушаючі драми, кілька до сміху побуджаючих гумористичних сценерий і т. ин. Крім сего наслухаєсь доволї концерту одної з найгарнїйших львівських музик. Враженнє таке, що з жалем опускає ся салю. Наша українська суспільність повинна як найчисленнїйше і найчастїйше від-

виджувати се кіно, особливо сталі пренумератори нашого дневника тим більше, що для них ціни білєтів є знижені до половини.

○ Всїх Вп. Товаришів цивільних, які вже служили в прив. укр. ґімназіях і хотять дальше в них служити як і цивільних, що щойно зголосили ся до Орґанїзації і заявили охоту служити в прив. укр. ґімназіях, просимо ще на кілька тижнїв узброїти ся в терпеливість, доки прив. ґімназії в Рогатинї і Яворові будуть реактивовані. Військових Вп. Товаришів, що вже служили і сих, що задумують служити в прив. укр. ґімназіях, просимо ще раз, негайно прислати нам свої точні адреси (де служать при війську) і відписи своїх лєґітимаційних військових карт. Головне: де і при якім полку служать, шаржа, рік уродження, місце приналежности (громада, повіт, край), чи активно служив, де?

Досї зголосило ся дуже мале число, тому годі підняти акцію, а неможливе розпочинати кожду справу з окрема.

Орґанїзація учителїв прив. укр. ґімназії.
Відень VIII. Strozzig. 32/12.

Послїдні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 18. падолиста 1915.

На російськім фронтї.

Положеннє незмінене. При очищуванню поля битви коло Чавторийська вийшли доперва на яву великі успіхи, осягнені в послїдному часї. Неприятель поніс тяжкі втрати. Доси похоронено 2000 Москалїв, та начислено 400 свіжих могил. Як добича дісталось в наші руки кілька тисяч крісів та велика скількість амунїції, — що ще побільшить ся. Неприятель мав на західному березї Стиру 4 по собі слїдуючі сильні становиска з дротяними перешкодами і точкою опертя. Широкі леговиска з сторожницями і з великими стайнями, вказують, на се, що він заосмотрив ся тут на зиму.

На сербськім фронтї.

Погоня мимо великої непогоди робить дальші поступи. На північ від Нового Варосу наші війська приближують ся до відтинка Уваца. Ся місцевість вже занята. На південь від Іванїци приближились ми в области височини Янкова близько до пасма височин Ґолії.

Нїмецькі війська є до Усце-Раска в половинї дороги, міжтим коли австро-угорські відділи зі сходу їдучи в напрямі Ібару перейшли Копаонік на дорозї до Заратак.

Війська армії ґен. Ґальвіца перейшли через знищену Сербами Кусулїю в південнім напрямі.

Болгарські війська здобули височини Радаму та область на південний схід від него.

Заступник шефа Генерального Штабу
пільний маршалок-поручник Ф. Гефер

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На східнім фронтї.

Контрторпедовцї російські вчера на північній окраїнї Курляндії острілювали Петраґґе і околицї на північний захід від сеї місцевости. Впрочім положеннє незмінене.

На сербськім фронтї.

Погоня в горах тріває далї. Серби не змогли її нїгде повздержати. Полонено понад 2000 бранцїв і здобуто 2 армати та оден машиновий кріс.

Начальна управа армії.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Ц. к. Старший Радник санїтарний
Д-р Евген Озаркевич
директор „Народньої Лїчницї“
приймає вже хорих. Щеплення віспи що дня.
Підвале 7. Дім „Днїстра“.

Оголошення.

Народна каса в Косові потребує зараз книговодчика (ліквідатора). — Рефлєктуючі подадуть своє дотеперішне заняттє і услівя під якими можуть ту посаду приняти. 2—2

Роман Лепак і Микола Пасїчник з Білоголов та Сабаль Дмитро з Залозець (всї зі Зборівського повіту) глядають своїх родин і знайомих. — Адреса: Mykoła Pasicznyk, Barackenlager, Baracge Nr. 31.. Gmünd, Nieder-Oesterreich. 2—4

Порядок поїздів.

Час приїзду і відїзду почтових поїздів у Львові важний від 1-го жовтня 1915.

Середно-европейський час:

Зі Львова відходять в напрямі:

До Кракова	9·09	рано	почтовий
„ „	10·40	„	особовий
„ „	8·55	вечер	поспішн.
„ „	10 52	вночи	почтовий
„ Станиславова	9·40	рано	особовий
„ „	4·00	попол.	особовий
„ „	7·15	вечер	поспішн.
„ Стрия	6·39	рано	особовий
„ „	6·20	вечер	особовий
„ Сокаля і Белзця	11·45	рано	почтовий
„ Перемишлян	4·38	попол.	почтовий
„ Яворова	8·40	рано	мішаний
„ Золочова і Бродів	10·20	рано	почтовий
„ Камінки Струм.	9·53	рано	почтовий
„ Самбора	2·16	попол.	почтовий

До Львова приходять в напрямі

З Кракова	6·00	рано	особовий
„ „	7·28	рано	почтовий
„ „	6·08	вечер	почтовий
„ „	6·45	вечер	поспішн.
„ Станиславова	5·12	рано	особовий
„ „	9·38	рано	поспішн.
„ „	5·43	попол.	особовий
„ Стрия	8·05	рано	особовий
„ „	4·48	попол.	почтовий
„ Сокаля і Белзця	5·00	попол.	почтовий
„ Перемишлян	11·24	передп.	почтовий
„ Яворова	4·29	попол.	мішаний
„ Золочева і Бородів	2·09	попол.	почтовий
„ Камінки Струм	6·10	вечер.	почтовий
„ Самбора	9·24	вечер	почтовий

Видає і відвічає за ред.: Д-р Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.